

Používání elektronické žákovské knížky při komunikaci se zákonnými zástupci na základních školách

V komunikaci základních škol jsou významnou skupinou zákonní zástupci žáků, typicky rodiče. Zákonní zástupci mají právo být srozumitelně a včas informováni o průběhu a výsledcích vzdělávání žáka a měly by jim být dobře dostupné také další informace týkající se dalších školních záležitostí. V současné době se stále více využívají informační a komunikační technologie jako je např. elektronická žákovská knížka, což je v současné době posilováno také pandemickou situací spojenou s COVID-19. I vzhledem k tomu, velice důležité, jakým způsobem škola nastaví komunikaci právě se zákonnými zástupci. Jak však zjistit, jestli je komunikace nastavená dobře?

V rámci projektu *Hodnocení komunikace škol z perspektivy zákonných zástupců/rodičů* (TL02000075) finančně podpořeném Technologickou agenturou ČR (TAČR) v rámci programu ÉTA 2 jsme v Institutu evaluací a sociálních analýz (INESAN) vytvořili postup, který základní školy a zřizovatelé těchto škol mohou využít pro hodnocení distanční komunikace. Navržený postup se zaměřuje na používání elektronické žákovské knížky, webových stránek školy, sociálních sítí a dalších aplikací. Pomocí vytvořeného nástroje lze získat např. informace o tom, jakým způsobem zákonní zástupci elektronickou žákovskou knížku používají, jaké informace hledají nejčastěji na webu školy a jak často jej navštěvují, s jakými problémy se při komunikaci prostřednictvím ICT potýkají nebo zda by uvítali větší zapojení sociálních sítí.

Tvorba metodiky vycházela z případových studií zahrnujících vybrané základní školy v Praze a v Mostě. Na těchto školách byl realizován výzkum zaměřený na zkušenosti a postoje zákonných zástupců (říjen 2020, 1155 respondentů) a pedagogů (březen až květen 2020, 201 respondentů). Sběr dat byl uskutečněn formou samovyplňovacích dotazníků v papírové i elektronické podobě, v případě pedagogů pouze elektronicky. Výzva k vyplnění připravených dotazníků byla zaslána všem zákonným zástupcům i pedagogům v zapojených školách.

Současné české základní školy se postupně elektronizují v oblasti poskytování informací o průběhu a výsledcích vzdělávání žáka. Tyto informace poskytují prostřednictvím elektrických žákovských knížek (EŽK), která zcela nahrazuje klasickou papírovou formu. Jak byla ve sledovaných základních školách EŽK zákonnými zástupci využívána a proč ji zákonní zástupci nevyužívají? Podle výzkumu mezi pedagogy **EŽK používá průměrně 77 %** zákonných zástupců. Co se týče zákonných zástupců, kteří elektronickou knížku nevyužívají, mezi nejčastější důvody patřilo, že **nevěděli, že elektronickou žákovskou knížku mohou využívat, uvedlo to 30 % z nich**. Další skupina zákonných zástupců (23 %) se raději informovalo e-mailem nebo osobně, 10 % zákonných zástupců pak používání EŽK nevyhovuje. Celkem 6 % respondentů uvedlo, že s EŽK neumí zacházet.

Obrázek 1: Z jakého důvodu nepoužíváte EŽK?

Zdroj: INESAN (2020; N = 98/98/98/98/98/98/98/98)

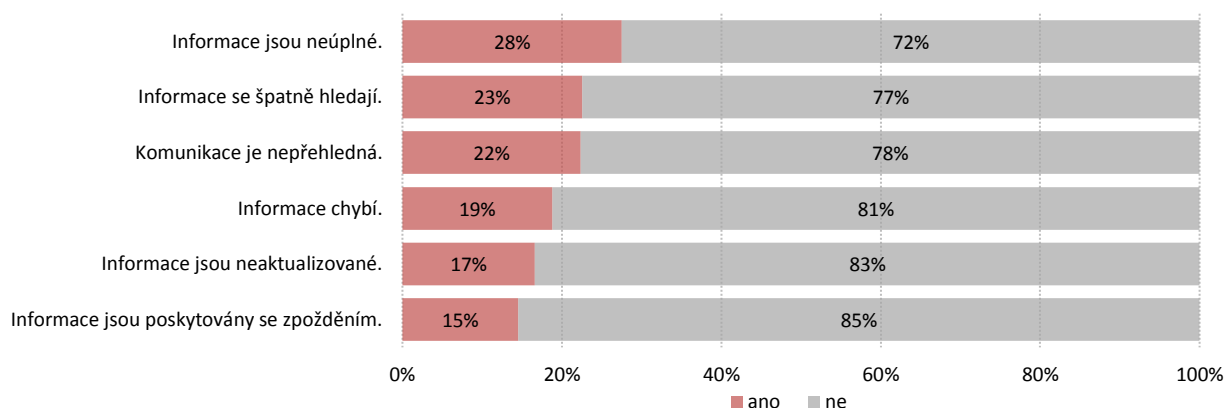
Pozn.: Zahrnuti pouze respondenti, kteří EŽK nepoužívají.

Z analýzy přitom plyne, že na používání EŽK má velký vliv to, v jaké škole probíhalo dotazování. Ve vybraných školách bylo procento těch, kteří EŽK nevyužívají statisticky významně vyšší, než v jiných školách. Je tomu také u povědomí možnosti využívat EŽK. Lze tak usuzovat, že zákonní zástupci nejsou na některých školách dostatečně informováni o používání EŽK. S EŽK pak častěji neumí zacházet lidé ve věku 50 a více let, než v jiných věkových skupinách. Pomocí e-mailu nebo osobně se pak raději informují ti zákonní zástupci, jejichž dítě navštěvuje první stupeň.

Celkem 90 % zákonných zástupců ze sledovaných škol se cítí být dostatečně informováno o školních záležitostech jejich dítěte. Méně často se cítí být informováni ti zákonní zástupci, kteří nepoužívají EŽK (84 %). Používání EŽK tedy přispívá k lepší informovanosti zákonných zástupců. Statisticky významně se také pocit informovanosti zákonných zástupců liší podle školy, což ukazuje na význam individuální praxe školy při poskytování informací.

V rámci šetření jsme se zákonných zástupců dotazovali také na dílčí charakteristiky poskytování informací ze strany školy. **Zákonní zástupci se nejčastěji domnívali, že jsou poskytovány neúplné informace, domnívalo se tak 28 % z nich.** Podle 23 % zákonných zástupců se informace špatně hledaly, 22 % uvedlo, že komunikace je nepřehledná. Podle 19 % zákonných zástupců informace chyběly zcela, podobný podíl zaznamenal, že informace jsou neaktualizované a 15 % zákonných zástupců uvedlo, že informace jsou poskytovány se zpožděním.

Obrázek 2: Do jaké míry následující výroky odpovídají Vaší zkušenosti při získávání informací o školních záležitostech?

Zdroj: INESAN (2020; N = 952/962/956/932/914/943)

Vnímání charakteristik poskytovaných informací bylo ve všech případech odvislé od dané školy. Na druhé straně byly také v souvislosti s tím, zda zákonní zástupci používají či nepoužívají EŽK. Co se týče pak **Podle 40 % zákonných zástupců, kteří nepoužívali EŽK, se informace špatně hledají**, 37 % z nich se domnívalo, že jsou poskytovány neúplné informace, podle 33 % informace chybí, pro 32 % je komunikace nepřehledná. Podle 26 % zákonných zástupců informace chyběly zcela, podobný podíl zaznamenal, že informace jsou neaktualizované. Nejmenší počet se domníval (23 %), že jsou informace poskytovány se zpožděním.

Vybraná zjištění z kvantitativního šetření byla dosažena při tvorbě Metodiky pro hodnocení ICT komunikace základních škol, která bude od roku 2022 k dispozici na stránkách INESAN (www.inesan.eu).

Autoři

Mgr. Hana Gruntová Kolingerová

Výzkumná pracovnice a evaluátorka se zaměřením na organizační výzkum, INESAN, hana.gruntova@inesan.eu.

Ing. Otakar Ďurďa

Analytik a výzkumný pracovník specializovaný na statistickou analýzu dat, INESAN, otakar.durda@inesan.eu